

Årsberättelse 2016

Hjärnfonden

Innehåll

Hjärnfonden i korthet	2
Generalsekreterarens inledning	3
Insamling	4
Forskarberättelse	5
Året 2016	6
Forskningsbidrag som kan göra skillnad ...	9
Så här arbetar Hjärnfonden	10
Så här kan du stödja Hjärnfonden	11
Att vara donator	12
Tack för ditt stöd	14
Närstående berättar	15
Så håller du hjärnan frisk	16
Hjärnfondens postdoktorala stöd	17
Hjärnfondens forskningsbidrag	19
Hjärnfondens organisation	23
Årsredovisning 2016	
Information om verksamheten	24
Resultaträkning	28
Balansräkning	29
Noter	31
Revisionsberättelse	38

Det här gör Hjärnfonden

Hjärnfonden gör skillnad

Hjärnfonden är den enda insamlingsorganisation som stödjer forskningen på hela hjärnan och som ser hjärnan och resten av nervsystemet som en helhet. Hjärnfonden skapar resurser till att driva svensk hjärnforskning framåt. Stiftelsen bildades 1994 på initiativ av professor Lennart Widén vid Karolinska Sjukhuset. Styrelsens ordförande har sedan starten fram till och med 2009 varit tidigare finansministern Kjell-Olof Feldt, som numera är hedersordförande. Hjärnfonden får inga statliga stöd utan är helt beroende av testamenten och gåvor från allmänheten. Över 900 forskningsprojekt har fått stöd och knappt en halv miljard kronor har använts till forskning och information om hjärnan sedan Hjärnfonden bildades för drygt 20 år sedan.

Hoppfull forskning

De senaste två decennierna har hjärnforskningen haft en explosionsartad utveckling, vad gäller nya kunskaper och upptäckter. Med den senaste avbildningstekniken kan vi tränga allt djupare in i hjärnans universum. Vi kan med hjälp av magnetkameran se vilka områden i hjärnan som aktiveras i olika situationer men också upptäcka sjukdomar och skador. Vi har sett framsteg inom stamcells forskning, strokebehandling, tidiga tecken och diagnostisering av Alzheimers sjukdom, bättre behandlingar vid Parkinsons sjukdom och den nya genetiken med kartläggning av människans arvs massa. Vi har också lärt oss mycket om hur vi själva kan påverka vår hjärnhälsa. Flera studier granskar sömnens funktion och effekten av regelbunden motion. Forskning har också visat att livsstilsfaktorer kan påverka Alzheimers sjukdom.

Information

Hjärnfonden arbetar också för att öka allmänhetens kunskap om hjärnan. Det handlar om att ge samlad information om alla de diagnoser som ryms inom hjärnans område, berätta om den forskning som pågår men också om betydelsen av att hålla hjärnan frisk genom livsstilsval. Hjärnfonden engagerar sig även i samhällsfrågor som har stor betydelse för drabbade och dess närstående. Rätten att få en god stroke rehabilitering var du än bor i landet och att elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, NPF-diagnoser, ska kunna nå sin fulla potential i skolan är exempel på frågor som Hjärnfonden har satt fingret på under 2016.

Vision

Vi bryr oss om människor. Vår vision är att ingen ska behöva lida av sjukdomar, skador eller funktionsnedsättningar i hjärnan. För att nå dit driver vi svensk hjärnforskning framåt, engagerar oss i de drabbades diagnoser och arbetar med kunskapsspridning.

Omslagsbilden är tagen av fotograf Björn Tesch

Tack alla Hjärnfondens givare

Forskningen om hjärnan engagerar många. Vi har fått tusentals nya givare och tack vare dig och alla andra kan våra forskare och stipendiater arbeta vidare med att hjälpa oss att öka kunskapen om hjärnan. När du stödjer Hjärnfonden bidrar du till livsviktig forskning.

Och ditt stöd ger resultat. Forskningen gör stora framsteg och utvecklingen går framåt.

Forskare på Karolinska Institutet och Göteborgs universitet har utvecklat metoder som gör att Alzheimers sjukdom kan diagnostiseras 10–20 år innan patienten

” Vid Umeå universitet har forskare kommit ett steg närmare att lösa gåtan kring den dödliga nervsjukdomen ALS.”

har andra symptom. Tidig diagnos ger möjlighet att sätta in behandling och på sikt hitta ett botemedel mot Alzheimers sjukdom.

I Lund har forskare tillsammans med kollegor i Göteborg tagit fram ett blodprov som gör det lättare att ställa rätt diagnos på patienter med symptom som liknar Parkinsons sjukdom.

Vid Umeå universitet har forskare kommit ett steg närmare att lösa gåtan kring den dödliga nervsjukdomen ALS. Förändringar i ett protein gör att de klumpar ihop sig i hjärnan och ryggmärgen. Upptäckten kan vara viktig för att hitta metoder att stoppa sjukdomen.

Alla känner vi någon

Ökad kunskap om hjärnan är viktigt för oss alla. Jag tårs påstå att i varje familj, släkt eller vänskrets finns någon eller några som drabbats. En del drabbas av diagnoser som stroke, Alzheimers, ADHD eller psykisk ohälsa. Andra får mer okända eller odiagnostiserbara symptom vilket gör dem svåra att behandla. Många lever i omedelbar närhet till någon som drabbats, kanske också du? Det är för oss alla som forskarna arbetar.

Tack vare ditt stöd kan du också bidra till kunskaps-spridning och minskade fördomar. Du bidrar till att frågorna om hjärnan blir en fråga för hela samhället. För okunskapen är stor. Visste du till exempel att det idag finns 20 000 hemmasittande barn? Trots skolplikten går de inte i skolan. Många av dem har en neuropsykiatriska funktionsnedsättning, NPF-diagnos som ADHD

eller autism och har svårt att klara skolans kunskapsmål. Med kampanjen minfullapotential.se sprider vi de goda exemplen och inspirerar skolorna till aktiva åtgärder.

Vi anser också att du och dina anhöriga har rätt till en god stroke rehabilitering var du än bor i landet? Så är tyvärr inte fallet och det är oacceptabelt. Vi kräver att staten ökar bidragen till forskning om stroke, mer resurser till rehabilitering och bättre samordning mellan den drabbade, kommun och landsting.

Vi vill att:

- barn med NPF ska ha rätt till fullständig skolgång.
- strokedrabbade ska få den vård de behöver oavsett var de bor.
- kunskapen om psykisk ohälsa och depression, något som drabbar var fjärde svensk, ska öka.
- vid misstanken om demens ska det göras en riktig utredning och diagnos.

Vi ser ett ökat intresse för att bli donator och att stödja ett specifikt forskningsprojekt som engagerar, vilket också ger en unik möjlighet att på nära håll följa forskningens framgångar och insikter.

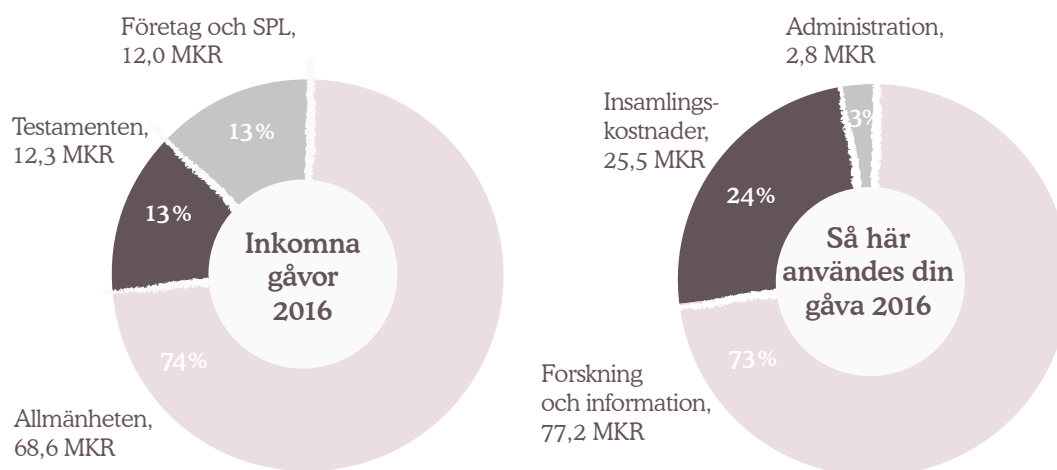
Forskningen behöver tid och pengar och jag känner en stor ödmjukhet inför den stora generositet som många människor visar genom sitt stöd. Tillsammans kan vi utveckla och driva svensk hjärnforskning framåt.

Anna Hemlin
Generalsekreterare

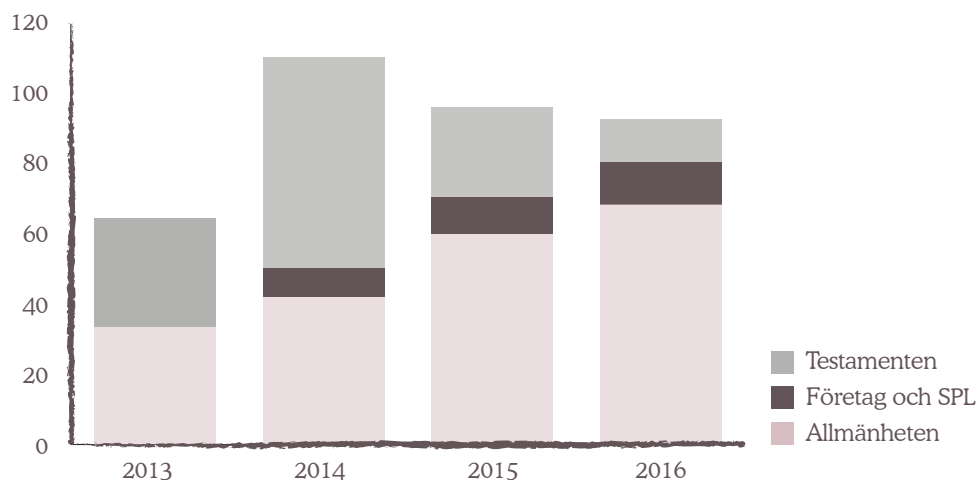

Insamling

Tack vare många engagemang och alla generösa gåvor kan vi stödja svensk hjärnforskning och öka kunskapen om hjärnan. Vi är också mycket tacksamma för det stöd vi har fått från Svenska Postkodlotteriet, SPL, som möjliggör att fler forskningsprojekt kan beviljas.

Varifrån kommer gåvorna? Jämförelse, åren 2013 – 2016, MKR

Vad påverkar barns psykiska hälsa?

Maskrosbarn sägs klara sig bra och blommar trots en tuff uppväxt medan orkidébarn är ömtåligare och lättare drabbas av psykisk ohälsa. Uppsalaforskaren Alkistis Skalkidou har fått Hjärnfondens forskningsbidrag för att lösa den svåra frågan om hur gener och miljö påverkar hur barn mår och beter sig.

Alkistis Skalkidou, överläkare och docent vid Uppsala universitet

Genom prover från navelsträngsblod och saliv från barnen vill Alkistis Skalkidou, överläkare och docent ta reda på hur barnets tidiga upplevelser av stress och andra miljöfaktorer kan interagera med deras gener för att påverka dess mentala hälsa och risken att drabbas av ADHD/ADD, depression eller ångestproblematisering senare i livet.

Varför mår vissa barn sämre än andra? Beror det på vilka gener de ärvt från sina föräldrar, på uppväxten eller på hur mamman mått under graviditeten? Många tidigare studier har bara fokuserat på genernas betydelse och länge kunde forskarna inte förstå varför de

” Psykisk ohälsa drabbar så många. Vi vill kunna göra något åt det eftersom fosterlivet och de första levnadsåren är väldigt viktiga. ”

inte fick fram mer information från dem. Idag vet man att det handlar om en kombination av gener och miljö. Rent vetenskapligt kallas det epigenetik och betyder att miljöfaktorer avgör vilka gener i barnets DNA som ska vara på- eller avslagna. Forsk-

ning har visat att kombinationen mellan vissa gener och en svår barndom eller senare traumatiska livshändelser ökar risken för att drabbas av till exempel depression, ADHD/ADD, autism eller ångest.

Rätt hjälp till rätt barn i rätt tid

Det är den här länken mellan arv och miljö som Alkistis Skalkidous forskarteam vid Uppsala universitet använder sig av för att identifiera de faktorer som under tidig

uppväxt kan ha störst påverkan för risken av psykisk ohälsa bland barn.

– Psykisk ohälsa drabbar så många. Vi vill kunna göra något åt det eftersom fosterlivet och de första levnadsåren är väldigt viktiga. Om vi med hjälp av analys av prover och andra kunskaper om hur till exempel mammorna mår under sin graviditet kan se vilka småbarn som är mest utsatta och då sätta in riktade förebyggande insatser i tid, säger Alkistis Skalkidou.

I studien kommer epigenetiska förändringar studeras i navelsträngsblod och salivprov från 2 000 småbarn i Uppsala. Tillsammans med uppgifter om mammornas livsstil ska resultatet från dessa studier kunna identifiera de grupper av småbarn som är mest utsatta och skulle gynnas bäst av förebyggande insatser.

1 av 10 gravida och nyförlösta deprimerade

Depression är en vanlig sjukdom och bland gravida kvinnor drabbas mer än 10 procent. Efter förlossningen ökar också risken på grund av hormonförändringar, sömnbrist, nya krav och oro för barnet. Frågan om depression i samband med graviditet och förlossning är dessutom mycket laddad.

– Vi vill kunna ge mammor svar på deras många frågor om till exempel användning av antidepressiva läkemedel under graviditeten. Vi vet det är viktigt för barnets utveckling att mammorna mår bra, men vi vill också lyfta bort den skuld och skam som många upplever i en tid då de känner att de borde vara glada och lyckliga, säger Alkistis Skalkidou.

Året 2016

Information

Hjärnans Dag på Oscarsteatern i Stockholm den 14 mars 2016.

Hjärnans dag

För tionde året i rad bjöd Hjärnfonden in till en heldag om hjärnan. Inför en fullsatt Oscarsteatern fick åhörarna ta del av det senaste inom svensk hjärnforskning. Bengt Winblad, en av Sveriges ledande forskare inom Alzheimers sjukdom, berättade bland annat hur nära vi är ett genombrott att hitta ett vaccin. Vi fick också lära oss vad som händer i hjärnan när vi slår i huvudet, om känslostormar och emotionell instabilitet, att förstå mekanismerna bakom psykisk ohälsa och vad som händer i hjärnan vid en ångestattack.

FEL HAND – om strokerehabilitering

Cirka 30 000 svenskar drabbas årligen av stroke. Många räddas till livet tack vare stora forskningsframsteg vad gäller behandling i akutskedet. Men vägen tillbaka är tuff och tillgången till rehabilitering är därför livsavgörande. Kampanjen

Fel Hand som initierades 2015 med syfte att uppmärksamma de stokedrabbades behov av god rehabilitering resulterade i över 215 000 namnteckningar.

De insamlade underskrifterna överräcktes våren 2016 tillsammans med fem krav på bättre strokerehabilitering till folkhälso- och sjukvårdsminister Gabriel Wikström. Det skickades också till landsting och kommuner runt om i landet, i syfte att upplysa ansvariga huvudmän att verka för en bättre samordning av strokerehabiliteringen, med patientens behov i fokus. Kampanjen fick också uppmärksamhet i media.

Hjärnfondens Anna Hemlin och folkhälso- och sjukvårdsminister Gabriel Wikström.

Alla barn ska nå sin fulla potential

2–3 barn i varje klass har en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, NPF. Många har problem i skolan och får inte den hjälp de behöver, och har rätt till, enligt skollagen. Hos personer med NPF handlar det om att hjärnans förmåga är annorlunda när det gäller att bearbeta information. Det kan komma till uttryck i svårigheter med koncentration, uppmärksamhet, förstå längre sammanhang, skilja på smått och stort, viktigt och oviktigt. Genom kampanjen "Min fulla potential", vill Hjärnfonden både öka kunskapen om att barn med NPF-diagnos ofta saknar det stöd de behöver samt samla de goda exemplen när skolan har tagit initiativ och anpassat undervisningen och miljön så att den fungerar för alla. Vi vill inspirera fler att ta efter. Hjärnfonden lanserade kampanjsajten "minfullapotential.se" där intresserade kan beställa informationsmaterial.

Stort intresse för Hjärnfondens forskningsbidrag

Tack vara alla generösa gåvor kunde Hjärnfonden dela ut totalt 54,8 miljoner till ett- och tvååriga forskningsbidrag om 500 000 kronor per år, under 2016. Forskningsprojekten visar på en stor bredd inom hjärnans område. Hur gener och miljö påverkar barns mående och beteende, ny cellterapi för att ersätta döda nervceller och bota symtom vid bland annat Parkinsons sjukdom samt hur man med hjälp av robotskelett kan återfå rörelseförmågan efter en stroke, är några exempel på forskningsprojekt som fick årets stöd.

Hjärnfonden delade också ut 8,4 miljoner kronor i form av postdoktorala stipendier, vilket gav möjlighet för 18 unga hjärnforskare som nyligen avlagt doktorsexamen att på heltid driva utvecklingen framåt inom något av hjärnforskningens områden. Nytt för året är att stipendiesumman har höjts från 280 000 till 300 000 kronor och inriktningen är att fler forskningsprojekt blir tvååriga.

63,2

MILJONER KRONOR DELADE
HJÄRNFONDEN UT 2016

Egen insamling engagerar

Intresset för att vilja göra någonting gott är stort. Allt fler startar en egen insamling hos Hjärnfonden till förmån för forskningen. Detta engagemang är ett viktigt bidrag i kampen mot allt lidande till följd av sjukdomar, skador och funktionsnedsättningar i hjärnan. Många som startar en egen insamling är närstående som vill förbättra livet för sin familjemedlem, vän eller andra drabbade.

Frida Ekberg, Frida Karlsson och Ida Rasmussen är glada för att de lyckats så bra.

ALS-gala i Knisslinge

Sedan sommaren 2014 då Ice Bucket Challenge blev en viral succé och ledde till att mångmiljonbelopp samlades in till ALS-forskningen har intresset för den obotliga nervsjukdomen ökat och allt fler engagerar sig i kampen mot den dödliga sjukdomen. Med gympa, auktion och en fullbokad artistgala samlades nästan en halv miljon kronor in till forskningen om ALS under en lördag i slutet av april. Pengarna går till projektet FFAC, Fight For A Cure, som har sitt ursprung i en egen insamling hos Hjärnfonden, som startades av en släkt i Knisslinge.

Insamlingsbrevet med Caroline Graff, forskare inom Alzheimers sjukdom, var det brev som genererade flest gåvor.

Hjärnfonden – Årets insamlare

Varje år utser branschorganisationen FRII Årets Insamlare. Priset delas ut för att uppmärksamma och belöna det viktiga arbete som utförs för att finansiera arbete med goda ändamål. 2016 vann Hjärnfonden den prestigefulla utmärkelsen.

Hjärnfondens insamlingskampanjer belönades också av Guldnyckeln, som korar Sveriges bästa kommunikation. Utmärkelserna är bland annat ett resultat av en intern arbetsprocess och utveckling av Hjärnfondens kommunikations- och målgruppsanalysarbete.

Kung Över Livet gör sin andra gala

Kung Över Livet, som består av en grupp mammor med barn som har någon form av neuropsykiatrisk funktionsnedsättning arrangerade en välgörenhetsgala i Stockholm, till förmån för hjärnforskningen. Medverkande artister var bland annat Oscar Zia, Jan Johansen med kör, Sanna Nielsen, Joakim Ramsell med flera. Hjärnfonden fick ta emot en check på 62 000 kronor.

Armbandsförsäljning samlar in pengar till forskningen

ADHD-ministeriet grundades 2014 av tre eldsjälar. Idag är de totalt nio personer som engagerar sig i bloggportalen och gemensamt är att de alla har någon form av neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, som ADHD, ADD eller Aspergers syndrom. Organisationen jobbar med att väcka uppmärksamhet och debatt kring ADHD hos vuxna och fokus ligger på igenkänning, inifrånperspektiv och konstruktiva lösningar. ADHD-ministeriet startade en insamling till Hjärnfonden som genererade 35 000 kronor till forskningen.

Lisa cyklade och sprang 130 mil

På internationella ALS-dagen den 21 juni var Lisa Kriga äntligen framme i Umeå där hon lämnade över checken på 68 700 kronor till Hjärnfondens representant ALS-forskaren Peter Andersen.

Bakom sig hade hon 3,5 veckor med 130 mil cykling och löpning genom fem städer i Sverige där det bedrivs forskning om sjukdomen ALS. Hon började i Göteborg och avslutade strapatsten i Umeå. Sponsorer, både privatpersoner och företag, har hjälpt henne längs vägen med bland annat följebil, utrustning och boende.

Läkemedel mot typ-2 diabetes prövas mot alkoholberoende

Petra Suchankova Karlsson från Göteborgs universitet är en av Hjärnfondens stipendiater 2016. Här berättar hon om sin forskning som handlar om att pröva om ett läkemedel som används mot typ-2 diabetes kan sänka alkoholintaget, något som kan få stor betydelse för alla som lider av alkoholberoende.

Mellan 5 000 och 7 000 svenskar dör varje år på grund av sjukdomar och skador som har samband med alkohol. Det finns läkemedel mot alkoholberoende men de fungerar inte på alla som behöver behandling.

– Det här är ett högaktuellt forskningsområde eftersom vi har många individer som lider av alkoholberoende eller har en för hög alkoholkonsumtion som de vill minska. De läkemedel som finns är inte så effektiva så det finns ett stort behov av fler alternativ, säger Petra Suchankova Karlsson.

Forskargruppen som Petra är en del av har tidigare undersökt kopplingen mellan alkoholberoende och hormon som styr hunger och aptit. I djurförsök har forskarna sett att de aptitreglerande hormonerna GLP-1 och ghrelin påverkar alkoholens belönande egenskaper. Det finns GLP-1 liknande läkemedel som används för att sänka blodsockret hos människor med typ 2-diabetes, exempelvis dulaglutid, och Petra Suchankova Karlsson planerar nu att göra kliniska tester för att se om det kan ha effekt på alkoholberoende. I det här fallet är det inte ett nytt läkemedel som prövas utan en redan godkänd medicin som prövas på en ny indikation.

– Denna läkemedelsgrupp har inte bara effekt på blodsockernivån, utan har även visats minska aptiten hos de som tar läkemedlet. Vi tror att det kan sänka alkoholintaget genom att minska alkoholsuget vilket är

den största anledningen till att människor återfaller i beroende.

Två studier kommer att göras med dulaglutid eller ett liknande preparat. Dels kommer forskarna att undersöka om det minskar de euforiska positiva känslor som många upplever av att dricka alkohol och dels om läkemedlet minskar konsumtionen under lång tid.

I den första studien kommer ett 50-tal alkoholberoende personer att ingå och de kommer att testas vid två tillfällen. Vid ena tillfället får de ett GLP-1 liknande ämne och

vid andra tillfället ett överksamt medel, placebo, och så jämför man hur personerna upplever alkoholens effekter vid de olika tillfällena.

I den andra studien kommer forskarna att titta på om läkemedlet påverkar alkoholkonsumtionen hos 190 individer under 12 veckor. Hälften av deltagarna kommer att få läkemedlet och hälften placebo. Under testperioden får deltagarna föra dagbok över hur mycket de dricker varje dag.

– Om de här läkemedelsprövningarna visar att GLP-1 stimulering har positiva effekter genom att minska alkoholens belönande egenskaper och alkoholkonsumtionen kan det i framtiden erbjudas som ett behandlingsalternativ till den här gruppen, säger Petra Suchankova Karlsson. Det skulle inte bara gynna dem utan också deras anhöriga och minska samhällets kostnader på grund av alkoholberoende.

” Om de här läkemedelsprövningarna visar att GLP-1 stimulering har positiva effekter genom att minska alkoholens belönande egenskaper och alkoholkonsumtionen kan det i framtiden erbjudas som ett behandlingsalternativ till den här gruppen. ”

Så här arbetar Hjärnfonden

1. Hjärnfonden samlar in pengar för att finansiera forskningsprojekt och öka kunskapen hos allmänheten genom information, föreläsningar och seminarier. Insamling sker genom olika marknadsaktiviteter och finansieras helt och hållet av gåvor från generösa privatpersoner och företag.
2. Hjärnfonden utlyser postdoktorala stipendier och forskningsbidrag en gång om året. Ansökningsperioden för forskningsbidrag äger rum i februari och postdoktorala stipendium i maj. Varje år ansöker cirka 320 forskare, stipendiater och forskargrupper om finansiering.
3. Hjärnfondens Vetenskapliga nämnd, består av 23 av Sveriges främsta forskare inom neurovetenskapen, från de sex större medicinska fakulteterna runt om i landet. Nämnden träffas två gånger om året och gör en noggrann och sakkunnig, oberoende och kollegial granskning av ansökningar enligt fastställda kriterier. Detta garanterar att de insamlade pengarna går till den främsta neuroforskningen.
4. I januari varje år delar Hjärnfonden ut stipendier och i juni offentliggörs vilka som har fått fondens bidrag.
5. Under 2016 kunde Hjärnfonden dela ut totalt 63,2 miljoner kronor till avancerad hjärnforskning. Forskningsresultaten räddar liv och leder till att fler människor får rätt diagnos, effektiv behandling och bättre förutsättningar till ökad livskvalité. Av insamlade medel gick 13,5 miljoner kronor till Hjärnfondens andra ändamål, att öka kunskapen och informera om hjärnan och övriga nervsystemet, dess sjukdomar, skador och funktionsnedsättningar.

Några av ledamöterna i Vetenskapliga nämnden.

Så här kan du stödja Hjärnfonden

Hjärnfonen.se
Betala via din internetbank, med kort eller beställ ett inbetalningskort.

Företagspartner
Samarbeta med Hjärnfonden. Det kan vara alltifrån gåvor till skräddarsydda samarbeten som är engagerande och ömsesidigt fördelaktiga.

Swish/Sms
Swisha till 123 901 12 55.
Sms:a till 72901.
Skriv HF50, HF100 eller HF200 för att ge 50, 100 eller 200 kronor.

Ge en gåva till förmån för hjärnforskningen

Högtidsgåva
Ge en gåva (valfri summa) för att fira en högtidsdag. Vi skickar ett vackert hyllningsblad till den adress du anger.

Egen insamling
Uppmärksamma en speciell sjukdom, hedra någons minne eller för det allmänna intresset av att bidra till forskningen. Skapa engagemang genom att bjuda in vänner och bekanta.

Minnesgåva
Skänk en minnesgåva (valfri summa) för att hedra minnet av en anhörig eller vän. Vi skickar ett vackert minnesblad till den adress du anger.

Aktiefond
Spara i Swedbank Robur Humanfond och 2 procent av din fondförmögenhet går till Hjärnfonden. Fonden investerar i företag som tar ansvar för mänskliga rättigheter, arbetsvillkor och miljö.

Aktieutdelning
När du skänker din aktieutdelning till Hjärnfonden behöver du inte betala kapitalskatt. Din gåva ökar då i värde med 40 procent för oss.

Testamente
Med ett testamente till Hjärnfonden gör du gott idag och i morgon. Väljer du att testamentera till Hjärnfonden befrias gåvan från kapitalskatt.

Donator
Du väljer själv ett forskningsprojekt du vill stödja. Du får en unik möjlighet att ta del av spännande forskning på nära håll.

Månadsgivare
När du är månadsgivare via autogiro blir de administrativa kostnaderna lägre vilket gör att vi kan dela ut mer pengar till livsviktig hjärnforskning.

Du kan ge din gåva som privatperson och som företag
Skänk din gåva på hjarnfonden.se eller ring **Givarservice 020-523 523**

TACK!

Jag som donator vill engagera mig i det projekt jag stödjer

Rune Andersson har under många år deltagit i Hjärnfondens Donatorsprogram. Han stödjer forskningen om Hortons huvudvärk, en ovanlig form som drabbar en på tusen personer i världen.

Rune Andersson, Mellby Gård.

För femton år sedan fick Rune Andersson själv för första gången ett anfall av Hortons huvudvärk. I tre månader var han helt utslagen minst en timma om dagen. Sedan dess har han haft ett par anfall till. I perioderna mellan anfallen är han fullständigt frisk men det går inte att veta när nästa anfall kommer, det kan dröja många år eller några månader.

– Det här är en väldigt ovanlig sjukdom som varken det offentliga eller läkemedelsindustrin satsar på. Det gör att det känns angeläget för mig att ge stöd till den här forskningen. Det är en på tusen som får Horton så det är ändå många tusen i Sverige som drabbas, säger Rune Andersson.

Som donator har han hela tiden stött en forskargrupp på Karolinska Institutet som forskar om Hortons huvudvärk. Genom Hjärnfondens Donatorsprogram kan donatorn själv välja ett forskningsprojekt att stödja och följa, något som Rune Andersson säger är en förutsättning för hans engagemang.

– Det har varit ett krav från min

sida, jag vill inte stötta något allmänt utan det måste vara ett konkret projekt som jag kan engagera mig i och har valt ut. Nu har jag följt den här forskningen i många år och har möten med forskningsgruppen en eller två gånger om året då jag får feedback på vad de gör och vad som kommer ut av forskningen, säger han.

Bland annat har Rune Anderssons donationer gjort att forskargruppen på Karolinska Institutet byggt upp en biobank där ett hundratal personer med Hortons huvudvärk har lämnat blodprov. Det är den största i sitt slag i världen. Förhoppningen är att man med hjälp av genetiska metoder skall kunna spåra vad som ligger bakom sjukdomen berättar Rune Andersson.

– Vi får se om de hittar något, det här är ett totalt okänt område, det finns ingen forskning ännu som kan förklara vad sjukdomen beror på och det gör den så svår att förebygga. Därför var det så angeläget att bygga upp den här biobanken. Jag hoppas att det här forskningsområdet kan växa internationellt genom den input

”Horton är en ovanlig sjukdom som varken det offentliga eller läkemedelsindustrin satsar på.”

Vill du bli donator?

Som donator har du möjlighet att ta del av viktig, spännande och avgörande forskning på nära håll. Du väljer ett forskningsämne som engagerar dig och som du vill stödja. Hjärnfondens vetenskapliga nämnds expertis garanterar att du genom Hjärnfonden stödjer kvalitet, nytänkande och originalitet inom svensk hjärnforskning. De hjälper dig att välja det specifika projekt just du vill stödja. Hjärnfondens donatorer består av en grupp privatpersoner och stiftelser som donerar betydande summor under en längre tid.

Vill du veta mer? Kontakta Eva Lagercrantz, eva.lagercrantz@hjarnfonden.se

det får här i Sverige och att de få forskargrupper i världen som ägnar sig åt Hortons huvudvärk stimulerar varandra.

Den personliga kopplingen till projektet är viktig för Rune Andersson och han tror att det är det som gör det så intressant för honom. Han tar del av artiklar och rapporter som gruppen publicerar och får uppdateringar av forskningsledaren. Han kan rekommendera andra att bli donatorer, speciellt om de har ett intresse för ett speciellt sjukdomsområde.

” Jag hoppas att det här forskningsområdet kan växa internationellt. ”

– Alla människor har sina specialintressen och jag tror det är väldigt viktigt att man som donator engagerar sig i det projekt man sponsrar och kan följa det. Man behöver ju inte ha varit sjuk av det som jag har, men man måste ha ett engagemang. Jag tror den här kopplingen till det personliga är viktig. Det skulle jag rekommendera andra och det går att få reda på vilka projekt som finns hos Hjärnfonden som man kan stötta.

Vad innebär Runes stöd konkret för forskningen? Forskaren berättar.

”Stödet från donator Rune Andersson och Hjärnfonden har varit helt avgörande för att kunna bedriva min forskning om Hortons huvudvärk. Inom loppet av några år har jag och mitt team med hjälp av detta stöd kunnat bygga upp en av världens största biobanker med biologisk vävnad och kliniska data från Hortonpatienter och kontroller. Denna biobank ger oss nu möjlighet att besvara de många frågor om vad som orsakar Hortons huvudvärk och hur vi kan lindra, och i bästa fall bota sjukdomen. Jag och mitt team vill göra vårt yttersta för att förvalta det förtroende vi fått av donatorn och Hjärnfonden på bästa sätt”.

Andrea Carmine-Belin
docent, Karolinska Institutet.

Ett stort tack

Tack vare ditt stöd kunde vi under 2016 dela ut 63,2 miljoner kronor till svensk hjärnforskning.

Ditt bidrag lägger grunden för nya forskningsgenombrott och bättre behandlingar. Det hjälper till att öka livskvalitet hos alla drabbade av hjärnans ohälsa och ger fler familjer mer tid tillsammans.

Genom stora och små gåvor, egna insamlingar, aktiegåvor, högtids- och minnesgåvor kan vi tillsammans driva svensk hjärnforskning framåt.

Vi vill också tacka för alla större gåvor i form av testamenten och donationer från donatorer, stiftelser och företag som valt att engagera sig i hjärnforskningen.

Catharina Amneus

Rune Andersson

Nils och Elisabeth Bielke

Kerstin Brandt

Alexandra och Bertil Gyllings stiftelse

FGS Fang Foundation

Heumanska Stiftelsen

Susanne Hobohm

Marita Holm

Mattsons Minnesstiftelse

Ulla-Carin Lindqvists stiftelse för ALS

Ulf Lundahls Minnesfond

Britta Nordenblad

Per Nydahl

Resursteamet

Swedbank Robur AB

Margareta Trägårdhs stiftelse för vetenskaplig forskning

Annika och Gabriel Urwitz Stiftelse

Ulla & Gerhard Hobohms Stiftelse

Märta Christina Vahlquist

Ett viktigt stöd har vi också fått från Svenska Postkodlotteriet, Bisnode och Skellefteå Kraft.

”Vi önskade oss ett botemedel mot Alzheimers sjukdom i bröllopspresent”

Johannes Nordling har ljusa minnen från bandomens vistelser hos farmor och farfar. Men nu har båda blivit dementa och håller sakta på att förändras. Det här är hans berättelse.

Än så länge kan jag prata med dem om de här fina minnena. Vi kan fortfarande skratta ihop. Men jag vet inte säkert om det kommer att gå nästa gång jag hälsar på dem. Farmor och farfar håller sakta på att försvinna. Det började med farfar för ett par år sedan. Han glömde saker och blev misstänksam mot omgivningen, fick för sig att alla var ute efter att stjäla hans saker. Det gick ändå bra så länge farmor var frisk, men när även hon började bli förvirrad blev det ganska snabbt ohållbart. Det visade sig att båda hade drabbats av demens. Personligheterna lyser dock fortfarande igenom.

För ett tag sedan var de tvungna att flytta till ett boende. Det gjorde ont i hjärtat att se dem skiljas från huset som de själva hade byggt 45 år tidigare. Men det var helt nödvändigt, eftersom de inte längre kunde hålla efter tvätt och städning och så. Jag var med och rensade ut huset – och det var inget litet jobb.

En del av farmors sjukdom var att hon hade blivit en samlare, till

exempel fick vi göra oss av med åtskilliga serviser från loppisar. Det har bitvis varit väldigt tungt. Men då känns det i alla fall bra att de trivs på sitt boende och att de får vara tillsammans. Även om de glömmer allt nytt som händer och ibland är aggressiva på ett sätt som de aldrig var förut.

Jag har lärt mig att ta tillvara på tiden. Inte minst eftersom min fru Marias farmor gick bort i just Alzheimers sjukdom förra våren. När vi nyligen hade vår bröllopsfest var det därför naturligt för oss att be våra gäster att ge sina gåvor till hjärnforskningen.

Bröllopgästerna skänkte gåvor till hjärnforskning

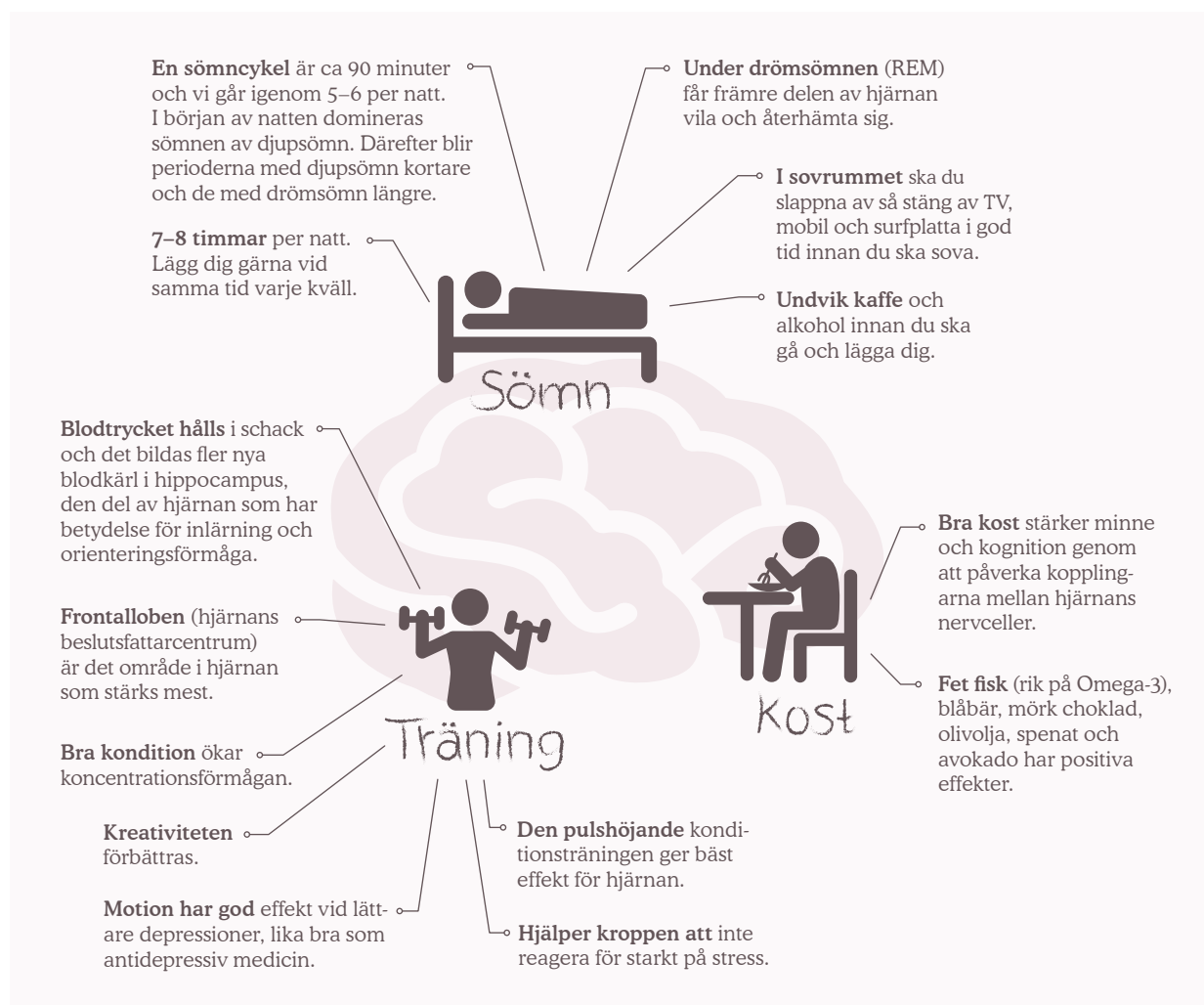
Vi fick långt mer än vad vi hade förväntat oss. Det känns jättebra, men jakten på botemedel behöver förstås mycket mer pengar. Så gör som vi och stöd hjärnforskningen – alla gåvor, stora som små, är viktiga. Din gåva kan bidra till att vi kommer närmare lösningen på gåtan Alzheimers sjukdom.

”Farmor Ragnhilds och farfar Arnes hus var platsen där slkten brukade samlas vid jul, påsk och om somrarna. Där lekte jag med mina kusiner och där höll jag farmor och farfar i hand när vi gick iväg på spännande utflykter.”

Håll hjärnan frisk hela livet

Åldrandets inverkan på hjärnan har blivit speciellt viktig med tanke på att vi lever allt längre. Det finns mycket du kan göra själv, för att hålla hjärnan frisk länge. Forskning visar att livsstilsfaktorer har inverkan på hjärnans hälsa. Kost, motion och sömn har stor betydelse för att hjärnan ska åldras på ett gynnsamt sätt.

Hjärnfondens postdoktorala stöd

Totalt delade Hjärnfonden ut 8,4 miljoner kronor i form av stipendier, vilket ger möjlighet för 18 unga hjärnforskare som nyligen avlagt doktorsexamen att på heltid forska på hjärnan och dess sjukdomar. Stipendiesumman är 300 000 kronor per år och delades ut vid en ceremoni i Stockholm den 19 januari. Sedan 1996 har Hjärnfonden delat ut cirka 123 miljoner kronor i postdoktorala stipendier.

Hjärnfondens utdelning innebär att många fler forskare kan bidra till att hitta nya metoder för att förebygga, upptäcka och behandla hjärnans ohälsa. Det ger hopp om nya framsteg och genombrott för alla som till exempel drabbats av till exempel demens, stroke eller psykisk ohälsa.

Postdoktorala stipendiaterna 2016

Från vänster: Caroline Ran, Julia Uddén, Nina Karalija, Anna Stokowska, Fahimeh Darki, Eric Thelin, Katarina Tengvall, Petra Suchankova-Karlsson, Erik Studer, Jonas Persson, Fatima Memic, Carolyn Marks och Olof Lindberg.

För mer information om till vad de postdoktorala stöden gått, se nästa sida.

Fyra av årets postdoktorala stipendiater berättar om sin forskning på stipendieutdelningen den 19 januari. Från vänster Petra Suchankova Karlsson, Fatima Memic, Eric Studer och Eric Thelin. Till höger kvällens moderator Cecilia Lundberg.

Postdoktorala stipendiater 2016

Kristoffer Brännström
Umeå universitet
*Alzheimers sjukdom
och övrig demens*
Nya Terapeutiska mål
vid Alzheimers sjukdom

David Conradsson
Karolinska Institutet
Stroke
Kan noninvasiv
stimulering av hjärnan
förbättra gångförmågan
efter stroke?

Fahimeh Darki
Karolinska Institutet
Barnhjärnan
Rollen av olika fronto-
striatala förbindelser
för kognitiv utveckling
under barnåren

Magnus Hansson
Stockholms universitet
Hjärnans funktion
Funktionella och
molekylära studier
av mRNA metylering
i oligodendrocyter

Nina Karalija
Umeå universitet
Minne
Faktorer för ålders-
inducerad dopaminförlust
och kognitiv nedsättning

Olof Lindberg
Lunds universitet
*Alzheimers sjukdom
och övrig demens*
År höga nivåer av
β-amyloid i hjärnan
alltid kopplad till
strukturella och funk-
tionella hjärnföränd-
ringar samt till
försämrad kognition
hos friska äldre?

Carolyn Marks
Karolinska Institutet
ALS
Karaktersisering av
DUBenzymer som
terapeutiska mål
i neurodegenerativa
sjukdomar

Fatima Memic
Karolinska Institutet
Autonoma nervsystemet
Klassificering av det
enteriska nervsystemet
i normal och dysfunk-
tionell tarm

Devesh Mishra
Göteborgs universitet
Åtstörningar
Skillnader i glutamat-
signaler i hjärnan
kan bidra till, och
bibehålla, överviktiga?

Daniel Nätt
Linköpings universitet
Depression
Reglering av
retrotransposoner
i psykisk ohälsa

Jonas Persson
Uppsala universitet
Schizofreni
Neurala mekanismer
bakom behandling av
anhedoni med
magnetisk stimulering

Caroline Ran
Karolinska Institutet
Migrän och Horton
Genetisk
karakterisering av
Hortons huvudvärk

Anna Stokowska
Göteborg universitet
Stroke
Mot nya behandlingar
för stroke

Erik Studer
Göteborgs universitet
Stress
Stressrespons och
aggression i människor;
beteendetester
i virtuella miljöer

**Petra Suchankova
Karlsson**
Göteborgs universitet
Beroende
Interaktionen mellan
apptitreglerande
hormoner och alkohol:
kliniska perspektiv

Katarina Tengvall
Karolinska Institutet
*MS och annan
neuroinflammation*
Utvärdering av
autoreaktivitet mot
Anoctamin-2 i
uppkomsten av
multipel skleros

Julia Uddén
Stockholm universitet
Barnhjärnan
Beror ungdomars
kommunikativa förmåga
på hjärnans utveckling?

Hjärnfondens forskningsbidrag

Varje år delar Hjärnfonden ut ett- och tvååriga forskningsbidrag om 500 000 kronor per år till etablerade forskargrupper inom neurovetenskap vid svenska universitet. Av totalt 256 ansökningar delade vi ut 54,8 miljoner kronor till totalt 85 forskningsprojekt. 22 av dessa var tvååriga och 56 stycken ettåriga och några donatorsstödda projekt. Vi kunde också se en ökning av bidrag till yngre forskare. Flest bidrag delades ut till 70-talister, 38 procent. Tyvärr räcker inte de insamlade medlen till att stödja alla de kvalificerade projektansökningar som vi får in.

Hjärnfondens forskningsbidrag

Louise Adermark
Göteborgs universitet
Beroende
En gång rökare
– alltid rökare?

Konstantinos Ampatzis
Karolinska Institutet
Rehabilitering och ryggmärgsskada
Träning som rehabilitering vid rygggradsskador och sjukdomar

Peter Munch Andersen
Umeå universitet
ALS
Translationell klinisk-genetisk forskning om ALS med eller utan demens

Per Andréén
Uppsala universitet
Parkinsons sjukdom
Neurokemiska förändringar vid Parkinsons och L-DOPA inducerade dyskinesier

Sebastian Barg
Uppsala universitet
Parkinsons sjukdom
Hur samarbetar neuronala proteiner för att bygga det sekretoriska maskineriet?

Christina Bark
Karolinska Institutet
Hjärnans funktion
Presynaptiska mekanismers betydelse för psykiska och kognitiva funktioner

Christian Benedict
Uppsala universitet
Sömn
Hälsoeffekter av nattskiftarbete

Klas Blomgren
Karolinska Institutet
Barnhjärnan
Fenixeffekten – döende stamceller ger liv åt andra celler i hjärnan

Patric Blomstedt
Norrlands universitets-sjukhus, Neurocentrum
Parkinsons sjukdom
En randomiserad studie för utvärdering av DBS för essentiell tremor

Dasiel Oscar Borroto Escuela
Karolinska Institutet
Depression
5HT1A-5HT2A isoreceptor komplexen i hippocampus: Relevans för depression

Christian Broberger
Karolinska Institutet
Depression
Mekanismer för endokrina bieffekter av läkemedel mot depression och psykos

Lou Brundin
Karolinska Institutet
MS och annan neuroinflammation
Svår neuroinflammation: neuromyelitis optica och neurosarkoidos

Thomas Brännström
Umeå universitet
ALS
SOD1-prioner sprider ALS-sjukdomen vid mutationer i FUS och SOD1.

Susanna Cardell
Göteborgs universitet
MS och annan neuroinflammation
Vdelta1 T lymfocyter – den saknade länken vid initieringen av Multipel Skleros

Peter Carlsson
Göteborgs universitet
Stroke
FoxF2 – en nyupptäckt riskfaktor för stroke och cerebral mikroangiopati

Andrea Carmine Belin
Karolinska Institutet
Huvudvärk, inklusive migrän och Horton ClusterGenes
– Genetisk och patofysiologisk karakterisering av Hortons huvudvärk

Sandra Ceccatelli
Karolinska Institutet
Depression
En ny metod för att välja den bästa individuella antidepressiva behandlingen

Angel Cedazo-Minguez
Karolinska Institutet
Alzheimers sjukdom och övrig demens
Utforskande av mekanismerna bakom metabola riskfaktorer för Alzheimers sjukdom

Jonathan Cedernaes
Uppsala universitet
Sömn
Molekylära vävnadsfaktorer för hjärnans hälsa efter sömnbrist hos människor

Simon Cervenka
Karolinska Institutet
Schizofreni
Longitudinella PET-studier av immunaktivering vid schizofreni

Taher Darreh-Shori
Karolinska Institutet
Alzheimers sjukdom och övrig demens
Ny PET biomarkör för tidig diagnos och behandlingssvar vid Alzheimers sjukdom

Tomas Deierborg
Lunds universitet
Alzheimers sjukdom och övrig demens
Modulering av mikroglia-inflammation vid Alzheimers sjukdom

Ted Ebendal
Uppsala universitet
Hjärnskada
Terapeutiska antikroppar mot inflammation vid hjärnskada

Tomas Ekström
Karolinska Institutet
Beroende
Epigenetik och kronisk alkoholism; betydelsen av genomisk prägling

Fredrik Elinder
Linköpings universitet
Epilepsi
Den lipoelektriska mekanismen för behandling av barn med epilepsi

David Engblom
Linköpings universitet
Smärta
Sjukdomsutlöst aversion och lidande: Kretsar och molekylära mekanismer

Sophie Erhardt
Karolinska Institutet
Depression
Utveckling av nytt läkemedel för depression baserat på en ny biomarkör

Elisabeth Fernell
Göteborgs universitet
Ångest/tvångssyndrom
Medicinsk utredning av barn som insjuknat akut med neuropsykiatriska symtom

André Fisahn
Karolinska Institutet
Alzheimers sjukdom och övrig demens
Förebyggande av Kognitiv nedsättning i Alzheimers sjukdom genom nedbrytning av Peptide

Gilberto Fisone
Karolinska Institutet
Parkinsons sjukdom
Dyskinesi i Parkinsons sjukdom: epigenetiska och autofagi-relaterade mekanismer

Lars Forsgren
Umeå universitet
Parkinsons sjukdom
Presymtomatiska biomarkörer för Parkinsons sjukdom och atypisk parkinsonism

Hans Forssberg
Karolinska Institutet
Barnhjärnan
Intervention för barn med CP baserad på aktivitetsinducerad plasticitet

Laura Fratiglioni
Karolinska Institutet
Alzheimers sjukdom och övrig demens
Gemensamma mekanismer och utvecklingsbanor för stroke och Alzheimers sjukdom

Robert Fredriksson
Uppsala universitet
Depression
Betydelsen av glutamintransportörer i den sjuka och friska hjärnan

Tomas Furmark
Uppsala universitet
Ångest/tvångssyndrom
Neuroplasticitet vid ångestbehandling

Caroline Graff
Karolinska Institutet
Alzheimers sjukdom och övrig demens
Genetiska studier på Alzheimers sjukdom och Frontallobsdemens

Christian Göritz
Karolinska Institutet
Ryggmärgsskada
Förbättra läkning av ryggmärgsskada genom att påverka ärrvävnaden

Mathias Hallberg
Uppsala universitet
Alzheimers sjukdom och övrig demens
Framtagning och karaktärisering av en ny typ av kognitionsförstärkare

Per Hammarström
Linköpings universitet
Alzheimers sjukdom och övrig demens
Korsinteraktioner mellan proteiner involverade i neurodegenerativa sjukdomar

Lena Hellström-Westas
Uppsala universitet
Barnhjärnan
Visuell perception, kognition, motorik och beteende hos prematurfödda barn

Jan Hillert
Karolinska Institutet
MS och annan neuroinflammation
Från MS-gener till patientnytta – vilka faktorer påverkar sjukdomsförloppet?

Charlotte Häger
Umeå universitet
Stroke
Rörelsekontroll efter stroke: innovativ teknik för mätning och träning

Kina Höglund
Göteborgs universitet
Alzheimers sjukdom och övrig demens
Friska äldre med placopatologi-individer med risk för Alzheimers sjukdom?

Tomas Hökfelt
Karolinska Institutet
Depression
Hjärnans galaninsystem är förändrat vid depression: Öppning för ny behandling

Karin Jensen
Karolinska Institutet
Funktionsnedsättning
Neuronala mekanismer vid placebosvar hos patienter med nedsatt kognitiv förmåga

Elisabet Jerlhag Holm
Göteborgs universitet
Beroende
Mag-hjärnhormoners betydelse för beroendesjukdomar

Jan Johansson
Karolinska Institutet
Alzheimers sjukdom och övrig demens
Nya behandlingsstrategier mot Alzheimers sjukdom

Juha Kere
Karolinska Institutet
Dyslexi
Biologiska mekanismer bakom dyslexi

Ole Kiehn

Karolinska Institutet
Ryggmärg
Funktionell och
molekylär karakterisering
av Nervcellskretsar som
styr motorik

Torkel Klingberg

Karolinska Institutet
Barnhjärnan
Neurala korrelat till
kognitiv plasticitet
(NeuroCoP)

Ingrid Kockum

Karolinska Institutet
*MS och annan
neuroinflammation*
Genetisk kontroll av
antikropps nivåer av vikt
för Multipel Skleros

Zaal Kokaia

Lunds universitet
Stroke
Immunceller och
stamceller – nya
strategier för förbättrad
återkomst efter stroke

Malin Lagerström

Uppsala universitet
Smärta
Studier av det neuronala
nätverk som reglerar
smärta och klåda

Francois Lallemand

Karolinska Institutet
Ryggmärgsskada
Genetiska verktyg för
studier av sensomotorisk
märkta rader

Mikael Landén

Göteborgs universitet
Bipolär sjukdom
En bred strategi för
att studera bipolära
syndrom

Dan Larhammar

Uppsala universitet
Åtstörningar
Genetisk variation
i människans
aptitreglerande
receptor Y4

Nils-Göran Larsson

Karolinska Institutet
Parkinsons sjukdom
Mitokondriedynamik
i dopaminerga neuron
och Parkinsons sjukdom

Catharina Lavebratt

Karolinska Institutet
ADHD
ADHD hos barn:
tarmfloras påverkan
på hjärnan ger nya
behandlingsmöjligheter?

Mats Lekander

Stockholms universitet
Sömn
Betydelsen av sömn för
emotionella processer
och sociala funktioner

Johan Lundström

Karolinska Institutet
Parkinsons sjukdom
Luktbulbens funktion:
en biomarkör för
Parkinsons sjukdom

Martin Lövdén

Karolinska Institutet
Minne
Kan effekten av kognitiv
träning förbättras
genom icke-invasiv
synkronisering?

Jan Malm

Umeå universitet
Hjärnans funktion
Är gångstörning och
demens till följd av vida
ventrikler vanligt och
går det att behandla
med neurokirurgi?

Niklas Marklund

Uppsala universitet
Hjärnskada
Långtidskonsekvenser
efter traumatisk hjärn-
skada och hjärnskak-
ningar inom idrott

Konstantinos Meletis

Karolinska Institutet
Beroende
Serotonin inom belöning
och drogberoende

Mats Lekander, professor vid Stockholms universitet, har
fått Hjärnfondens forskningsbidrag. Mats forskar om sömn.

Lars Olson

Karolinska Institutet
Minne
Bildning av varaktiga
minnen i normal och
åldrande hjärna,
synaptisk plasticitet

Malin Parmar

Lunds universitet
Stamceller
Nya metoder för att
reparera en skadad
hjärna

Marcela Pekna

Göteborgs universitet
Stroke
Nya behandlings-
strategier för
ischemiska
hjärnskador

Åsa Petersén

Lunds universitet
Huntington
Oxytocinsystemet
– en ny angreppspunkt
för behandling av
Huntingtons sjukdom?

Per Petersson

Lunds universitet
Parkinsons sjukdom
Hjärnans
neurofysiologiska
tillstånd ger nya insikter
om motorisk kontroll

Predrag Petrovic

Karolinska Institutet
Schizofreni
Vikten av hjärnans
prediktionssystem
vid psykos och
depression

Luis Quintino

Lunds universitet
*Alzheimers sjukdom och
övrig demens*
Sjukdomsmodifierande
generapi för
Alzheimers sjukdom

Erika Roman

Uppsala universitet
Beroende
Experimentella
modeller för studier
av spelberoende

Marianne Schultzberg

Karolinska Institutet
*Alzheimers sjukdom och
övrig demens*
Kronisk inflammation
vid Alzheimers
sjukdom – effekter av
fetttsyra derivat

Andras Simon

Karolinska Institutet
Stamceller
Gliacellers roll
i neurore-
generation

Alkistis Skalkidou
Uppsala universitet
Barnhjärnan
Early-life epigenetic markers of child cognitive and psycho-emotional development

Ingmar Skoog
Göteborgs universitet
Alzheimers sjukdom och övrig demens
Vaskulära faktorer
betydelse vid tidig Alzheimers sjukdom

Örjan Smedby
Kungliga Tekniska
Högskolan Hjärntumör/
Malignt Gliom
Bildverktyg för optimal klinisk hantering av hjärntumörer

Pia Steensland
Karolinska Institutet
Beroende
OSU6162 – ett möjligt läkemedel vid alkoholberoende. Koppling till impulsivitet?

Katharina Stibrant Sunnerhagen
Göteborgs universitet
Rehabilitering och stroke
SALGOT: en longitudinell studie av stroke

Torgny Svensson
Karolinska Institutet
Schizofreni
Utveckling av nya läkemedel mot schizofreni, depression och tobaksberoende

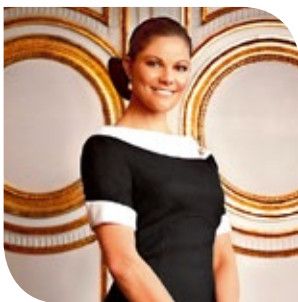
Stina Syvänen
Uppsala universitet
Alzheimers sjukdom och övrig demens
Förbättrad PET-avbildning vid Alzheimers sjukdom

Bo Söderpalm
Göteborgs universitet
Beroende
Integrativa prekliniska och kliniska studier av alkoholism

Kristiina Tammimies
Karolinska Institutet
Funktionsnedsättning
Genomisk ansats att förstå utfall i neuropsykiatriska funktionsnedsättningar

Ulrika Ådén
Karolinska Institutet
Barnhjärnan
Hjärnans utveckling hos barn som är alldeles för tidigt födda

Sven Ove Ögren
Karolinska Institutet
Depression
Translationella studier av ketaminets verkningsmekanismer i depression

"Hjärnan och dess sjukdomar är ett viktigt forskningsområde. Många av oss berörs, eftersom mer än var tredje svensk någon gång i livet drabbas av hjärnsjukdom – såsom stroke, demens, migrän, depression eller beroende."

H.K.H. Kronprinsessan Victoria, beskyddare av Hjärnfonden

Hjärnfondens organisation

Medarbetare

Vi arbetar på kansliet i Stockholm. Generalsekreteraren leder arbetet.

Anna Hemlin
Generalsekreterare

Patrick Larsson
Administrativ chef

Sophie Ternheim
Press- och
marknadsansvarig

Fredrik Gejrot
Projektledare
Insamling

Johan Höglund
Projektledare,
Ansvarig Företag

Eva Lagercrantz,
Ansvarig Donatorer

Tommy Sollén,
Ansvarig Digital
insamling

Emelie Hedegård
Skribent och redaktör
digitala medier
(föräldraledig tom
juli 2017)

Ragnhild Ahlgren
Skribent och
ansvarig Webb
(vikarie)

Marie Åberg
Ansvarig
Forskningsstöd

**Marikka
Knappertsbusch**
Testamentesförläggare

Anna Ökvist
Medicinsk sakkunnig
Ansvarig Public
affairs

Michaela Kings
Givarservice

Marina Miljokovic
Givarservice

Mikaela Lindström
Givarservice

Styrelse

Peter Thelin – ordförande,
delägare i Carve Capital AB och
förvaltare av Carve. Delägare
i Brummer & Partners AB

Louise Westerberg – entreprenör
och grundare av Stiftelsen
Viktor Rydberg skolor

Lars Olson – professor i neurobiologi
och leder en forskningsgrupp vid
Institutionen för Neurovetenskap,
Karolinska Institutet

Lars Bergman – professor i national-
ekonomi vid Handelshögskolan,
i Stockholm

Per Nydahl – civilekonom och
engagerad i Segulah AB

Susanne Hobohm – journalist och författare

Else Ingeborn – tillträdde våren 2017
och efterträdde Per Nydahl

Kjell-Olof Feldt – hedersordförande

Årsredovisning 2016

Information om verksamheten

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i tusental kronor. Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Insamlingsstiftelsens ändamål enligt stadgarna

"Stiftelsens ändamål skall vara att främja vetenskaplig forskning om hjärnan genom att lämna bidrag till vetenskaplig forskning om hjärnan och genom att informera allmänheten om vetenskaplig forskning kring hjärnan och dess sjukdomar."

Det innebär att Insamlingsstiftelsen Hjärnfonden ("Hjärnfonden") har två uppdrag:

Det ena är att stödja forskning kring hjärnan och dess sjukdomar, skador och funktionsnedsättningar, vilket Hjärnfonden gör i form av postdoktorala stipendier och forskningsbidrag.

Det andra uppdraget är att informera allmänheten om hjärnan och dess sjukdomar, skador och funktionsnedsättningar.

Hjärnfondens vision och långsiktiga mål

Hjärnfondens vision är att ingen ska behöva lida av sjukdomar, skador eller funktionsnedsättningar i hjärnan. Det långsiktiga målet för Hjärnfonden är att all hjärnrelaterad ohälsa ska kunna besegras, förebyggas, lindras och botas. Varje framgång på vägen mot målet innebär mindre lidande, räddade liv och höjd livskvalitet för dem som tack vare forskningens framsteg, blir hjälpta.

Hjärnfondens verksamhet

Hjärnfonden samlar in medel till nyfikenhetsdriven och nyskapande forskning och delar sedan ut postdoktorala stipendier och bidrag till den bästa forskningen. Hjärnfonden sprider också kunskap och driver på omvärldens förståelse för hjärnans enorma betydelse.

Förvaltning, styrning och ledning

Hjärnfondens styrelse fastlägger inriktning och strategi samt utövar kontroll över förvaltningen av Hjärnfondens medel. Styrelsen utser en generalsekreterare att leda verksamheten och genomföra av styrelsen fattade beslut.

Anna Hemlin, som tjänstgjort som tillförordnad generalsekreterare sedan oktober 2015 utsågs av styrelsen i april 2016 till ordinarie generalsekreterare.

Styrelsen arbetar helt ideellt och får ingen ersättning för sitt arbete.

Hjärnfondens styrelse hade sju protokollförda sammanträden under året.

Styrelsen behandlade bland annat följande frågor under året:

- Årsredovisning och revision
- Kontroll och uppföljning
- Delårsbokslut
- Arbetsordningar, styrdokument och kodrapport
- Utseende av nya ledamöter till vetenskapliga nämnden
- Budget inklusive ramar för forskningsstöd och verksamhetsplaner
- Strategi och uppföljning av verksamhetsplanen
- Styrelseutveckling

Vetenskapliga nämnden

Styrelsen utser Hjärnfondens Vetenskapliga nämnd, som består av 23 av landets främsta professorer inom neurovetenskapen. Nämnden garanterar att de forskare som får Hjärnfondens bidrag eller stipendium tillhör den svenska forskarens elit. Vetenskapliga nämnden gör en noggrann granskning av ansökningarna enligt fastställda kriterier. Den ämnesmässiga spridningen inom neurovetenskap är stor, både klinisk forskning och grundforskning finns representerad.

Scientific Advisory Board

Styrelsen utser även ett "Scientific Advisory Board", vars uppgift är att stödja styrelsen framförallt rörande de vetenskapliga frågorna.

Insamling

Hjärnfonden är helt beroende av gåvor från privatpersoner och företag. Alla gåvor är värdefulla och Hjärnfonden tar emot stöd på flera olika sätt, bland annat från månadsgivare, via Hjärnfondens hemsida, egna insamlingar, minnesgåvor och spontana gåvor. Gåvor som kommer från testamenten skrivna till förmån för Hjärnfonden är en viktig och ökande del av den totala insamlingen. Hjärnfonden tar också emot aktiegåvor, både aktiebrev och utdelningar. Inom ramen för insamlingsarbetet erbjuder även Hjärnfonden de som vill ge betydande belopp olika former av donatorsprogram, det vill säga större, riktade stöd till specifika forskare eller projekt.

När givaren har uttryckt önskemål om att stödja ett projekt inom ett specifikt forskningsområde, såsom Alzheimers sjukdom, stroke, ALS, hjärntrauma, beroendesjukdomar med flera, öronmärks för respektive kategori vid registrering i Hjärnfondens insamlings-system. Förändring av ändamålsbestämda medel redovisas i eget kapital-rapporten.

Den totala insamlingen under 2016 uppgick till 93,0 MKR (96,5). Det var återigen ett framgångsrikt insamlingsår och jämfört med föregående år ökade alla typer av givande med undantag av testamenten. Ökningen av insamlade medel var ett direkt resultat

av omfattande insamling som bland annat innefattade fler insamlingsbrev, erbjudanden om månadsgivande i direkta kontakter på gatorna (Face-2-Face), telefonkontakter, donatorsträffar och andra proaktiva aktiviteter.

Under året har Svenska Postkodlotteriet och Skellefteå Kraft gett ett betydande stöd genom samarbeten. Företagen bidrar till Hjärnfondens båda ändamål; forskning samt att öka kunskapen om hjärnan. Företagen har stort engagemang för Hjärnfondens mål och vision och engagemanget sprids till medarbetare, kunder och leverantörer. Företagens bidrag betyder även att de stödjer forskningen med betydande summor.

Främjandet av Hjärnfondens ändamål

Forskningsstöd

Hjärnfondens strategi är att låta forskarna i öppen konkurrens söka medel ur fonden. Forskningsbidragen fördelas efter skriftlig ansökan och bedömningen av vilka ansökningar som ska beviljas följer en noga utarbetad process, där Hjärnfondens Vetenskapliga nämnd säkerställer att Hjärnfondens medel finansierar de bästa projekten, oavsett inriktning.

Det avgörande vid bedömningen är kvalitet, vilket betyder att alla projekt konkurrerar med varandra oberoende av forskningsområde. Projekt med nytänkande och originalitet premieras.

Hjärnfonden stöder forskningen på två olika sätt:

- Postdoktorala stipendier.
- Ett- eller tvååriga forskningsbidrag om 500 000 kronor till etablerade forskargrupper som bedriver neurovetenskaplig forskning och är verksamma vid svenska universitet och högskolor.

Stipendier

Postdoktorala stipendier riktar sig till nyligen disputerade forskare med olika bakgrund. Från och med år 2016 är målet att stipendierna skall vara tvååriga. Tidigare var de företrädesvis ettåriga. Stipendierna skapar förutsättningar för fortsatt forskning, antingen i Sverige eller utomlands. Stipendiesumman, för de som beviljats stipendier under år 2016 uppgår till 300 000 kronor/år (280 000/år).

Under år 2016 har Hjärnfonden finansierat 18 (20) postdoktorala forskarstipendier med sammanlagt 8,4 MKR (5,6). Detta stöd har gjort det möjligt för dessa nyligen disputerade unga forskare, att fortsätta sin forskarutbildning, ofta genom utomlandsvistelse, i syfte att uppnå docentkompetens och möjlighet till fortsatt självständig forskning.

Hjärnfondens stipendiaterna representerar också den breda ämnesmässiga profil som kännetecknar svensk hjärnforskning. Exempel på områden som blivit belysta av de postdoktorala projekten 2016 är Alzheimers sjukdom, ALS, Stroke, MS, depression, schizofreni, Horton, barnhjärnan, ätstörningar och beroende. Samtliga projekt som erhållit stipendier presenteras på Hjärnfondens hemsida, hjarnfonden.se.

Forskningsbidrag

Forskningsbidrag vänder sig till etablerade forskargrupper som bedriver neurovetenskaplig forskning och är verksamma vid svenska universitet och högskolor. Forskningsbidragen kan vara ett- eller tvååriga och uppgår till 500 000 kronor/år.

Under 2016 beviljades 85 (142) bidrag, varav 22 (56) stycken var tvååriga. Totalt beviljade Hjärnfonden forskningsbidrag om 54,3 MKR (73,4) till avancerad hjärnforskning under året.

Totalt inkom 256 (257) ansökningar, huvudsakligen från seniora forskare inom neurovetenskapens olika fält. Exempel på områden inom vilka projekt beviljats: Alzheimers sjukdom, barnhjärnan, MS, beroende-sjukdomar, psykiatriska sjukdomar, stroke, epilepsi, Parkinsons sjukdom och schizofreni.

Samtliga projekt som erhållit forskningsbidrag presenteras på Hjärnfondens hemsida, hjärnfonden.se.

Information

Under året genomfördes ett antal satsningar för att öka kunskapen om hjärnan och dess sjukdomar, skador och funktionsnedsättningar i enlighet med Hjärnfondens ändamål:

- 2 000 000 postala kampanj- och informationsbrev har skickats ut under året till befintliga och nya givare.
- Hjärnans dag i Stockholm med ett digert program av forskare från många olika forskningsområden. Evenemanget besöktes av cirka 900 personer.
- Tusentals människor har ökat sin kunskap om hjärnan genom samtal på gator och torg med ambassadörer från Hjärnfonden.
- Satsningar inom PR har gett stort genomslag i media i form av många artiklar, intervjuer av forskare i TV- och radioinslag.
- Under året har även regelbunden annonsering i dagstidningar och tidskrifter skett i hela landet.
- Aktiviteter har skett på Facebook, Instagram och Twitter samt via andra digitala kampanjer.

- En informationsfilm om Hjärnfonden, ADHD, stroke och Alzheimers sjukdom har visats i TV4 under året.
- Folkhälso- och sjukvårdsminister Gabriel Wikström uppvaktades med 215 000 stycken felhänta namnteckningar tillsammans med fem krav på en bättre rehabiliteringvård. Kraven delgavs också kommuner och landsting runt om i landet med en uppmaning om att verka för en bättre samordning av stroke-rehabilitering. Aktiviteten gav stor spridning i tv och andra medier och flera kommuner hörde av sig med respons.
- Under hösten genomfördes en informationskampanj om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, NPF. Syftet var att sprida information om skolsituationen för barn med NPF och skapa uppmärksamhet om behovet av att förbättra stödet till elever med funktionsnedsättning i skolan mot bakgrund av den forskning, pedagogik och erfarenhet som finns, men inte alltid tillämpas. Kampanjen "*minfullapotentia.se*" inspirerar och sprider de goda exemplen där skolan ger alla en möjlighet att tillgodogöra sig undervisningen.
- Hjärnfondens hemsida har publicerat hundratals artiklar kring ny forskning, behovet av mer forskning och hur livet ter sig för den som påverkas av, eller är närstående till någon med, en hjärnsvikelse. Artiklarna berör många olika diagnoser men också grundforskning och hur hjärnan fungerar samt hur vi påverkas av till exempel stress eller brist på sömn.

Finansiella instrument

Hjärnfondens tillgångar hanteras utifrån en av styrelsen beslutad och godkänd placeringspolicy, vilken reviderades under 2016. Hjärnfonden har en placeringsinriktning där en majoritet av tillgångarna i ett normalläge ska vara placerade i räntebärande tillgångar, medan övrigt kapital är placerat i aktierelaterade tillgångsslag.

Aktierisk omfattar aktiekursrisk, likviditetsrisk samt motpartsrisk. Med aktiekursrisk avses risken för värdeminskning på grund av förändringar i kurser på aktiemarknaden. I syfte att begränsa och kontrollera de risker som är förknippade med värdepappersförvaltning har styrelsen i placeringspolicyen fastställt de ramar som skall gälla för placeringar i aktier och aktierelaterade instrument som till exempel aktiefonder. Regler är också antagna som avgör med vilka motparter affärer

kan göras. Placeringsresultatet, motparter och likviditet följs löpande upp på stiftelsens styrelsesammanträden.

Hjärnfondens kapital förvaltas till största delen diskretionärt av två externa parter, vilket innebär att Hjärnfonden ej själv fattar de löpande placeringsbesluten utan överlåtit detta åt förvaltarna. Förvaltarna har att förhålla sig till den av styrelsen beslutade placeringspolicyen.

Marknadsvärdet av innehavet av långfristiga värdepapper uppgick vid årets slut till 59 MKR (84). Vid årets slut var fördelningen, beräknad på marknadsvärdet, 52 (65) procent räntebärande tillgångar respektive 48 (35) procent i aktierelaterade tillgångar.

Resultat och ställning

Tack vare gåvor från många engagerade privatpersoner och företag kunde Hjärnfonden 2016 samla in 93,0 MKR (96,5) till livsviktig forskning och information om hjärnan. Bortser man från testamentsgåvor kan det noteras att övrig insamling ökat med 13,6 procent (40,7).

Under året har Hjärnfonden fördelat 77,2 MKR (95,4) till ändamålen, forskning och information, där forskningskostnader uppgick till 63,7 MKR (79,4) och kostnaderna för informationsändamålet uppgick till 13,5 MKR (16,0).

Flerårsöversikter

(definitioner i enlighet med Svensk Insamlingskontroll)

Kostnadsfördelning, %	2012	2013	2014	2015	2016
Administrationskostnader/ verksamhetsintäkter	3	3	3	3	3
Insamlingskostnader/ verksamhetsintäkter	19	15	13	20	27
Ändamålskostnader/ verksamhetsintäkter	104	56	65	99	83

Sammanställning i 3-årsperioder, Tkr	2010– 2012	2011– 2013	2012– 2014	2013– 2015	2014– 2016
Verksamhetsintäkter	164	174	228	272	300
Ändamålskostnader	157	143	162	203	244
Ändamålskostnader/ verksamhetsintäkter %	96	82	71	75	81

Kommentarer till årets resultat och nyckeltal

Enligt Svensk Insamlingskontrolls regler ska minst 75 procent av insamlade medel under en treårsperiod delas ut till ändamålen. För den senaste treårsperioden har 81 procent fördelats till ändamålen.

Information om Hjärnfonden

Hjärnfonden står under tillsyn av Länsstyrelsen i Stockholms län och är innehavare av 90-konto och står därmed även under tillsyn av Svensk Insamlingskontroll.

Hjärnfonden, org nr 802017-8664, har sitt säte i Uppsala.

Hjärnfonden har bankgironummer 901-1255 och plusgironummer 90 11 25-5.

Hjärnfonden är medlem i FRII - Frivilligorganisationernas Insamlingsråd. För information om FRII:s rekommendationer och etiska regler – se FRII:s hemsida frii.se.

Hjärnfonden följer FRII:s kvalitetskod och har upprättat en effektrapport. Effektrapporten för Hjärnfonden finns bland annat tillgänglig på Hjärnfondens hemsida, hjarnfonden.se.

Resultaträkning

Tkr	Not	2016	2015
Verksamhetsintäkter	2	92 978	96 485
Verksamhetskostnader	3, 4		
Ändamålskostnader	5	-77 212	-95 596
Insamlingskostnader	6	-25 461	-19 161
Administrationskostnader	7	-2 753	-3 191
Verksamhetsresultat		-12 448	-21 463
Resultat från finansiella investeringar			
Resultat från värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	8	504	4 377
Ränteintäkter och liknande resultatposter		1	7
Räntekostnader		-6	–
Summa resultat från finansiella investeringar		499	4 384
Resultat efter finansiella poster		-11 949	-17 079
Skatt på årets resultat	9	-420	–
Årets resultat		-12 369	-17 079
Fördelning av årets resultat			
Årets resultat enligt resultaträkningen (se ovan)		-12 369	-17 079
Avsättning till ändamålsbestämda medel		-20 039	-19 725
Nyttjande av ändamålsbestämda medel		17 046	20 427
Kvarstående belopp för året/balanserat kapital		-15 362	-16 377

Balansräkning

Tkr	Not	2016-12-31	2015-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier	10	23	36
Finansiella anläggningstillgångar			
Långfristiga värdepappersinnehav	11	52 475	81 122
Summa anläggningstillgångar		52 498	81 158
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		1	93
Kortfristiga fordringar		516	54
Fastigheter avsedda för försäljning	12	400	930
Förutbetalda kostnader	13	406	247
Summa kortfristiga fordringar		1 323	1 324
Kortfristiga placeringar	14	14 089	15 007
Kassa och bank		12 943	9 492
Summa omsättningstillgångar		28 355	25 823
SUMMA TILLGÅNGAR		80 853	106 981
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital		420	420
Ändamålsbestämda medel		7 289	4 296
Balanserat kapital		38 353	53 715
Summa eget kapital		46 062	58 431
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		1 185	1 309
Beslutade ej utbetalade stipendier/forskningsbidrag	15	31 527	44 693
Aktuella skatteskulder		380	–
Övriga kortfristiga skulder		245	697
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	16	1 454	1 851
Summa kortfristiga skulder		34 791	48 550
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		80 853	106 981

Förändring av eget kapital

Tkr	Not	Stiftelse- kapital	Eberts fond	Ändamåls- best. medel	Balanserat kapital	Totalt eget kapital
Ingående balans 2016-01-01		20	400	4 296	53 715	58 431
Ändamålsbestämt av givaren		–	–	20 039	-20 039	–
Utnyttjande		–	–	-17 046	17 046	–
Årets resultat		–	–	–	-12 369	-12 369
Eget kapital 2016-12-31		20	400	7 289	38 353	46 062

En specifikation över ändamålsbestämda medel finns i not 17.

Noter

Not 1. Redovisnings- och värderingsprinciper

Hjärnfondens redovisnings- och värderingsprinciper överensstämmer med årsredovisnings-lagen, BFNAR 2012:1 (K3) och FRILs Styrande riktlinjer för årsredovisning. Principerna är oförändrade jämfört med föregående räkenskapsår.

Hjärnfondens intäkter

Intäktsredovisning

Intäkter redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Intäkter i form av gåvor och bidrag intäktsförs som huvudregel när gåvan sakrättsligt är genomförd. Om ett bidrag avser en bestämd tidsperiod periodiseras bidraget över denna period.

Gåvor

Gåvor redovisas som huvudregel som intäkt när de erhålls.

En gåva som intäktsförts redovisas antingen som en tillgång eller en kostnad beroende på om gåvan förbrukas direkt eller inte. Gåvor som Hjärnfonden avser att stadigvarande bruka i verksamheten redovisas som anläggningstillgångar. Övriga gåvor redovisas som omsättningstillgångar.

Gåvor värderas som huvudregel till verkligt värde.

I de fall Hjärnfonden lämnar en ersättning för att erhålla gåvan minskas gåvans värde med ersättningen.

Som gåvor inkluderas mottagna gåvor från allmänheten, företag, organisationer, samfund, privata och ideella fonder och stiftelser samt sponsring.

Med gåva och testamente avses tillgång som lämnats utan krav på ekonomisk motprestation.

Bidrag

Bidrag redovisas som intäkt när villkoren för att erhålla bidraget har uppfyllts. Erhållna bidrag redovisas som skuld till dess att villkoren för att erhålla bidraget uppfylls.

Bidrag som erhållits för att täcka vissa kostnader redovisas samma räkenskapsår som den kostnad bidraget är avsett att täcka. Bidrag som hänför sig till en anläggningstillgång minskar anskaffningsvärdet.

Erhållna bidrag värderas till det verkliga värdet av den tillgång som organisationen fått eller kommer att få.

Hjärnfondens kostnader

Verksamhetskostnader

Hjärnfondens kostnader delas upp i ändamåls-, insamlings- och administrationskostnader. Fördelning görs i enlighet med Svensk Insamlingskontrolls anvisningar. Detta innebär att kostnader som har ett direkt samband med ändamålsuppfyllelse eller insamling redovisas under respektive kostnadsslag. I fall det finns gemensamma kostnader i form av till exempel lokaler och personal sker en fördelning på de olika kostnadsslagen efter skälig grund. Kostnad som varken bedöms vara hänförlig till ändamålet eller insamling redovisas som administrationskostnad. Kostnad för forskningsbidrag och stipendier bokförs när beslut om tilldelning sker och Hjärnfonden förpliktigt sig att utge bidrag eller stipendier.

Ersättningar till anställda

Ersättningar till anställda i form av löner, sociala avgifter och liknande kostnadsförs i takt med att de anställda utför tjänster.

Eftersom alla pensionsförpliktelser klassificeras som avgiftsbestämda redovisas en kostnad det år pensionen tjänas in.

Inkomstskatt

I årets skattekostnader ingår den skattepliktiga verksamhetens skatt som avser årets skattepliktiga resultat och tidigare års inkomstskatt som ännu inte har redovisats. Hjärnfonden har ett allmännyttigt ändamål och är därmed inskränkt skattskyldig, vilket innebär att stiftelsen inte är skattskyldig för verksamhetsintäkter och kapitalintäkter. När stiftelsen erhåller rörelseinkomster är dock dessa skattepliktiga.

Tillgångar och skulder

Tillgångar, skulder och avsättningar värderas till anskaffningsvärde om inget annat anges nedan.

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar enligt plan. Avskrivning görs systematiskt över den bedömda nyttjandeperioden. Härvid tillämpas följande avskrivningstider: Inventarier: 3–5 år

Finansiella tillgångar

Vid anskaffningstidpunkten värderas finansiella tillgångar till anskaffningsvärde med tillägg för direkta transaktionsutgifter.

Tillgångar, framför allt fastigheter, aktier och andra värdepapper, som doneras till Hjärnfonden värderas till verkligt värde vid gåvotillfället. Gåvan bokas som en omsättningstillgång om tillgången ska avyttras snarast möjligt. Om syftet är att behålla tillgången redovisas den som materiell eller finansiell anläggningstillgång. Intäkten som uppstår vid värderingen till marknadsvärde redovisas bland Hjärnfondens intäkter.

I den mån det uppkommer en realisationsvinst/-förlust vid avyttringen redovisas denna också i posten Gåvor om tillgången avyttras kort efter att gåvan erhållits. Om gåvan är av finansiell karaktär och Hjärnfonden väntat med försäljningen i avsikt att erhålla ett bättre pris redovisas realisationsresultatet som en finansiell post.

Aktier och andelar

Aktier och andelar värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde (marknadsvärde).

Aktier och andelar som erhållits genom testamente eller gåva värderas till verkligt värde (ofta börskursen) vid gåvotillfället.

Alla tillgångar som innehas för riskspridning anses ingå i en värdepappersportfölj och betraktas därmed som en post vid värdering enligt lägsta värdets princip respektive vid nedskrivningsprövning.

Fordringar

Fordringar upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Skuld för beslutade ej utbetalda bidrag

I de fall Hjärnfonden fattat beslut om utbetalning av forskningsbidrag/stipendier och meddelat mottagaren men inte verkställt utbetalningen redovisas detta belopp som en kortfristig skuld.

Not 2. Gåvor och bidrag

Gåvor som redovisats i resultaträkningen, Tkr	2016	2015
Insamlade medel		
Allmänheten	68 639	60 178
Företag	2 000	3 500
Svenska Postkodlotteriet	10 000	7 000
Testamenten	12 312	25 679
Övriga verksamhetsintäkter	27	128
Summa	92 978	96 485
Gåvor som inte redovisats i resultaträkningen		
Annonser	2 300	5 200

Det är svårt att värdera vissa gåvor. För Hjärnfondens del gäller detta till största del annonsering. För att ge en förenklad bild av dess gåvor har ovanstående värden schablonmässigt beräknats. Den största delen av dessa belopp utgörs av utökad exponering i media (så kallade pluggannonser) i mån av plats, en mindre del utgör rena erhållna rabatter på kostnaden.

Utöver detta har Hjärnfonden främst erhållit hjälp från föreläsare.

Not 3. Leasingavgifter

Tkr	2016	2015
Framtida leasingavgifter förfaller enligt följande:		
Inom 1 år	786	780
1–5 år	1 861	355
Summa	2 647	1 135

Avtalet om lokalhyra sträcker sig till och med maj 2020.

Not 4. Löner, andra ersättningar och sociala kostnader samt medelantal anställda

Tkr	2016	2015
Löner och andra ersättningar		
Styrelse	–	–
Vetenskapliga nämnden	523	515
Generalsekreterare	792	1 763
Övriga anställda	5 045	3 704
Totala löner och ersättningar	6 360	5 982
Sociala kostnader	2 656	2 849
(varav pensionskostnader inkl. löneskatt)	809	976

I specifikationen för lön till generalsekreterare ingår lönekostnader för både avgående generalsekreterare och tillförordnad generalsekreterare, för år 2015.

Av pensionskostnaderna avser 114 tkr (240 tkr) generalsekreteraren.
Medelantalet anställda har under året uppgått till 10 (8) varav 8 (8) kvinnor.
Könsfördelning i styrelsen på balansdagen: 2 (2) kvinnor och 4 (4) män.
Könsfördelning i ledningen på balansdagen: 1 (1) kvinna och 1 (1) man.

Not 5. Ändamålskostnader

Tkr	2016	2015
Forskning		
Under året beslutade stipendier	8 400	5 600
Återförda stipendier	-249	-140
Bidrag till forskningsprojekt	54 809	73 355
Kostnader för Vetenskapliga nämnden	716	628
Summa	63 676	79 443
Information		
Tryck och marknadsföring	9 919	12 341
Personalkostnader	2 988	3 295
Övriga externa kostnader (IT, hyra, telefon, porto mm)	629	517
Summa	13 536	16 153
Summa ändamålskostnader	77 212	95 596

Not 6. Insamlingskostnader

Tkr	2016	2015
Tryck och marknadsföring	19 778	13 617
Personalkostnader	3 981	3 742
Övriga externa kostnader (IT, hyra, telefon, tackbrev mm)	1 702	1 802
Summa	25 461	19 161

Not 7. Administrationskostnader

Tkr	2016	2015
Personalkostnader	1 423	1 997
Externa kostnader (IT, hyra, revision, mm)	1 330	1 194
Summa	2 753	3 191

Not 8. Resultat från värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar

Tkr	2016	2015
Utdelningar	350	403
Realisationsresultat vid försäljningar, netto	154	3 974
Summa	504	4 377

Not 9. Skatt på årets resultat

Tkr	2016	2015
Skatt på rörelseinkomster för år 2014 och 2015	420	–

Not 10. Inventarier

Tkr	2016	2015
Ingående anskaffningsvärden	431	422
Årets inköp	–	9
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	431	431
Ingående avskrivningar	-395	-341
Årets avskrivningar	-13	-54
Utgående ackumulerade avskrivningar	-408	-395
Utgående restvärde	23	36

Not 11. Långfristiga värdepappersinnehav

Tkr	2016	2015
Ingående anskaffningsvärde	81 122	46 847
Årets anskaffningar	29 021	59 554
Årets försäljningar	-57 668	-25 279
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	52 475	81 122
Bokfört värde fördelat på tillgångsslag		
Aktierelaterade värdepapper	22 591	28 090
Ränterelaterade värdepapper	29 884	53 031
Summa	52 475	81 122
Marknadsvärden fördelat på tillgångsslag		
Aktierelaterade värdepapper	28 444	30 741
Ränterelaterade värdepapper	30 208	53 242
Summa	58 652	83 983

Placeringar i värdepapper sker i allt väsentligt i ränte- och aktiefonder baserat på Hjärnfondens placeringspolicy som styrelsen vid var tid beslutat om.

Not 12. Kortfristiga tillgångar till försäljning

Tkr	2016	2015
Fastighet till försäljning	400	930
Summa	400	930

Avser fastighet som erhållits som testamentsgåva.

Not 13. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Tkr	2016	2015
Förutbetalda hyror	192	63
Övriga poster	214	184
Summa	406	247

Not 14. Kortfristiga placeringar

Kortfristiga placeringar avser fonder som placerar i räntebärande fondpapper och penningmarknadsinstrument utfärdade i svenska kronor. Den genomsnittliga löptiden för placeringarna, mätt på den totala fondförmögenheten, är maximalt ett år. Utöver detta kan andra typer av värdepapper erhållna via testamenten avses. Dessa värdepapper säljs normalt inom en månad från tidpunkten de erhållits.

Not 15. Beslutade ej utbetalda stipendier/forskningsbidrag

Tkr	2016	2015
Tidigare år beslutade ännu ej utbetalade stipendier	793	1 263
Under året beslutade stipendier	8 400	5 600
Beslutade bidrag till forskningsprojekt	22 334	37 830
Summa	31 527	44 693

Not 16. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Tkr	2016	2015
Förutbetalda intäkter		–
Personalrelaterade kostnader	552	1 700
Övriga poster	902	151
Summa	1 454	1 851

Not 17. Ändamålsbestämda medel

Tkr	2016	2015
Hjärntumör	3 393	2 764
Barnhjärnan	114	591
Stroke	207	333
Migrän	–	256
Traumatisk hjärnskada	1 017	200
ALS	670	–
Epilepsi	1 611	–
Sömn	210	–
Övriga forskningsområden	67	150
Summa	7 289	4 294

Stockholm 2017-04-18

Peter Thelin
Ordförande

Lars Bergman

Lars Olson

Else Ingeborn

Susanne Hobohm

Louise Westerberg

Vår revisionsberättelse har lämnats 2017-05-03

Ulrika Granholm Dahl
Auktoriserad revisor

Jenny Granell
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till styrelsen i Insamlingsstiftelsen Hjärnfonden,
org.nr 802017-8664

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Insamlingsstiftelsen Hjärnfonden för år 2016.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen

Det är styrelsen som har ansvaret för den andra informationen. Den andra informationen består av separat avgiven Årsberättelse för 2016 (men innefattar inte årsredovisningen och vår revisionsberättelse avseende denna).

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen avser att likvidera stiftelsen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen. Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfälskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av stiftelsens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med

hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.

- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Insamlingsstiftelsen Hjärnfonden för år 2016.

Enligt vår uppfattning har styrelseledamöterna inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt stiftelselagen och stiftelseförordnandet.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen eller om det finns skäl för entledigande, eller
- på något annat sätt handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisions-sed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftelsens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande.

Stockholm 2017-05-03

Ulrika Granholm Dahl
Auktoriserad revisor

Jenny Granell
Auktoriserad revisor

Hjärnfonden

Hjärnfonden, Riddargatan 17 A, 114 57 Stockholm
08-40 60 800, hjarnfonden.se, facebook.com/hjarnfonden

Givarservice: 020-523 523

Plusgro: 90 11 25-25

Bankgiro: 901-1255

 **SVENSK
INSAMLINGS
KONTROLL**